

CRM in het (buiten)land

Concertreis naar Luxemburg, Frankrijk en Duitsland (vervolg)

>

De reis naar Reims werd gebruikt om de indrukken te verwerken. Wanklanken heb ik niet gehoord, wel nog enkele moppen die het daglicht niet konden verdragen..., maar wat wil je na middernacht?

Zondag 29 oktober – de vierde dag

4 door Lex Verhage

Wakker worden in het Novotel in Reims waar ook al in een *wake-up call* was voorzien.

Vanaf acht uur waren we welkom in de *salle de réunion* voor het ontbijt. We werden opgevangen door allemaal ronde tafels. Niet alles wat we verwachtten was aanwezig. Maar uit datgene wat er wel was konden we voldoende energie opdoen voor dat waarvoor we waren gekomen. Aad was een beetje druk. Hij had het over een loopvogel. De vorige dag was die loopvogel bus 1 binnengekomen en dat heeft enige vrolijkheid teweeg gebracht. Iemand zei dat het door de spanning kwam. Zou het allemaal wel goed gaan in de *Notre Dame van Reims*.

Metamorfose

Al lang tevoren, maar eigenlijk nog te kort geleden zijn we begonnen met onze metamorfose. We moesten monniken worden en Aad twijfelde misschien nog even of dat ook gelukt was.

Op de gang van het hotel hoorden we de elite, vijf door-gewinterde zangers met een katholieke inbreng, zich vastbijten in Psalm 125. Zoveel tijd hadden ze niet om zich te noten, het Frans en de kunst van het zingend declameren eigen te maken.

Lang van tevoren had zich de herinnering aan de Notre Dame te Parijs opgedrongen. We zeiden wel dat we niet moesten vergelijken, maar de verwachting was zeer groot. Het thema van de mis was: *La lumière des nations*. Hoewel de preek door velen niet goed te verstaan was, heb ik wel begrepen dat het ging om Gods licht in de duisternis, internationale verhoudingen en sociale problematiek. Met dank aan dominee Nieweg die me hierbij een eind op weg heeft geholpen. Onze bijdrage aan de hoog-

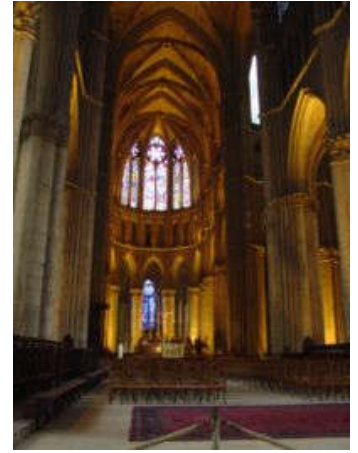
mis zou het hoogtepunt worden van onze gehele reis. Onze zang had een groot aandeel in de mis, die een mis voor drie heren bleek en verliep volgens een oud-katholieke liturgie. Indrukwekkend was de kathedraal. Veel mensen volgden de mis en luisterden in stille devotie naar ons. Het *koororgel*

leverde niet de mooiste muzikale bijdrage en dat lag echt niet aan Arnoud de Groen. Hij werd gestuurd door een ingewijde en dat was geruststellend, omdat we nu wisten wanneer er wat ging gebeuren. Het koor had de geest van Gregorius en dat was te horen in het Gloria en het Credo. Die geest had zich echter niet ontfermd over de stem van de priester. Hoewel Arnoud in het Gloria voorzichtig aangaf wat er gezongen zou moeten worden, leverde de priester niet de toon die ons koor nodig had. Arnoud aarzelde. Aad riep 'D groot'. Nadat Arnoud toestemming verkreeg van de ingewijde klonk de beginnoot. Ook een door Arnoud wat krachtiger ingezette steun voor de priester bij het Credo leverde niet het gewenste resultaat. Onze vijf monniken verdien-

bewondering. De andere liederen werden voortreffelijk gezongen. Hoewel het allemaal heel goed ging, restte er bij velen een lichte teleurstelling. Het was indrukwekkend, maar met Parijs was het niet te vergelijken. Wat daar ervaren was, kon niet geëvenaard worden, maar velen konden dat niet van zich afzetten. Voor een groot deel was de toekomst historie geworden.

Terug naar huis

Met een hoofd vol herinneringen stapten we weer in de bus en begonnen aan de tocht naar huis. Veel waardering was er voor de Psalm 125-zingers. Je zal het maar moeten doen. We waren inmiddels in de buurt van Rijsbergen en belandden in het weertype kenmerkend voor Nederland. Rijsbergen zelf bracht ons aan tafel voor een afscheidsdiner. Zo'n diner is prachtig, maar gedachten gaan terug of vooruit. Cees Los nam het woord om te bedanken, want het was allemaal zeer goed verlopen. Als voorzitter had hij zich wat op de achtergrond gehouden en de werkzaamheden overgelaten aan de leden van de organisatie in wie hij vertrouwen kon stellen. Het leek et twee weken voor de reis op dat het niet door kon gaan. Veel waardering was er voor de wijze waarop de commissie met dat probleem is omgegaan.. Ook Wensreizen had zich ingespannen om mee te denken en oplossingen te zoeken. Via hen is ook het concert in Saarbrücken tot stand gekomen als vervanging voor het afgelaste optreden in Trier. Ook Barend ter Haar en Arie Vink hebben hun aandeel gehad aan de reis naar Saarbrücken. Rond 21.00 uur reden we de laatste etappe naar Den Haag, een reis afsluitend die meer dan 2000 km bussen, vier geweldige concerten, ieder met een eigen karakter, inhield.

12

Antwerpen en Keulen

Geplaagde koorreis vol hindernissen

11-12 mei 2002

door Wim Heijsteeg

In 1981 was er al eens sprake van een CRM koorreis

naar Antwerpen en Keulen. Dit werd door het bestuur toen aan de leden voorgesteld omdat de geplande Berlijnreis in 1982 naar 1983 zou worden doorgeschoven.

Al op 17 november 2001 zijn Aad van der Hoeven, Johann Leopold en Barend ter Haar naar Antwerpen en Keulen geweest, om de programma's voor de medewerking in Antwerpen op 11 mei en de deelname aan de Hoogmis in de Dom van Keulen op 12 mei voor te bereiden.

Zij hebben daarover met de eminente heren Sebastiaan van Steenberghe, respectievelijk Herr Prof. Eberhard Metternich uitvoerig van gedachten gewisseld en alles op elkaar afgestemd. Dat het CRM in beide kathedralen mocht optreden, op een plaats, min of meer voorbehouden aan de beste koren, wil toch iets zeggen over de heren onderhandelaars. De roem van het CRM snelde met deze heren voor de te ondernemen reis uit.

Slikken of stikken

Hoewel het kringgesprek in Keulen zo zorgvuldig was, zo doordacht en alles zo met elkaar was afgestemd, zo evenwichtig met elkaar in balans, zo..., dreigde dr. Friedhelm Hoffmann, de bisschop van Keulen, in de laatste fase van de voorbereiding, alsnog roet in het CRM-eten te gooien. Maar ja, het was slikken of stikken. Hij wilde perse op het voor ons geplande tijdstip van tien uur, niet alleen zijn verjaardag vieren, maar ook het jubileum van zijn inwijding tot bisschop van Keulen, tien jaar gelden in de Dom. En Herr Fr. Hoffmann is daar nu eenmaal de grote baas. Voor hem moest ook het Kölner Domchör hun koorreis afbreken om voor deze gelegenheid naar de Dom terug te keren... Maar laat ik bij het begin beginnen.

Het verzamelpunt

Enigszins verlaat, door een fout gelopen carpoolafspraken arriveerde de Wensreizenploeg even over tien op de Daal en Bergselaan. De eerste vertaling was een feit. Van klokslag tien uur vertrek, zoals met de reisorganisatie was afgesproken, kon al geen sprake meer zijn. Ongeveer 110 koorleden, waarvan velen waren vergezeld van hun echtgenote, vriendin of partner zaten verdeeld over drie bussen en werden rond half elf door enkele wegbrengers voor de Opstandingskerk nagevuifd. Wensreizen had, voor eventualiteiten en het onverwachte element, naast onze eigen CRM-busleiders, op iedere bus nog eens een extra host(es) geplaatst. Niets was aan het toeval overgelaten. Ondanks dat sommigen er al anderhalf uur wachten op hadden zitten, je hebt altijd van die vroegkomers, zat de stemming er direct weer in. Je kon duidelijk merken dat ondanks het wat sombere weer, de warme zon van de afgelopen Hemel-

voorjaar.

De cultuur van Antwerpen

Antwerpen is gelukkig niet zo ver rijden. Binnen de kortste keren waren we dan ook al op onze plaats van bestemming: de *Onze Lieve Vrouwe Kathedraal*. Na enig heen en weer rijden om de beste parkeerplek te zoeken, want dat verdient het 75 jaar bestaand CRM, kon men de bussen uiteindelijk verlaten, met achterlating van de smokings, die later die middag door de chauffeurs naar de kathedraal zouden worden gereden.

Gemotiveerd als ze waren, zag je direct al enkele koorleden de Antwerpse 'cultuur' induiken achter een grote Belgische pint. De meer gemotiveerden brachten het daarna nog tot een boottochtje over de Schelde of een sightseeing met het toeristentreintje, voordat de kathedraalgidsen met hun rondleiding begonnen.

Smokingexpress

De afgesproken tijd van vier uur dat de smokings zouden worden afgeleverd, werd door Wensreizen niet gehonoreerd. Reden was dat de bussen toch vele problemen ondervonden in het Antwerpse en op de met ons afgesproken tijd nog op hun parkeerplaats met onze smokings aan boord aan de Scheldekade stonden.

Het moet gezegd: Wensreizen vervult ieders wens, ook de stiekeme wens van ieder CRM-lid. Diverse mannen mochten om vier uur mee naar de Kaai met het voor het CRM afgehuurde *toeristentreintje*, dat voor die gelegenheid werd omgedoopt in de smokingexpress om daar de koorpakken uit de bussen te laden om met de express naar de kerk te vervoeren. Sommigen zagen daar de humor wel van in en stapten in het trammetje, in de overtuiging enkele minuten later met de smokingzakken

op de Groenplaats weer terug te zijn. Als de tijd gaat dringen, neemt de spanning toe. Elk stoplicht duurt dan te lang, iedere auto veroorzaakt een opstopping en elke andere verklaarbare oorzaak is ineens niet meer zo helder. Te lang duurde het daarom voor we bij de bussen kwamen. Zelfs, toen we er eindelijk waren, konden we niet tot bij de bussen komen. De machinist had zijn wagonnetjes dusdanig in de bussluis geparkeerd dat eenvoudig achteruitrijden met twee aanhangers voor hem niet meer mogelijk was. Met man en macht werden de pakken uit de bussen geladen en iedere kleur kreeg een eigen wagon. Dat ging eigenlijk wel snel. Iedereen klom weer aan boord en zelfs onze Aad kreeg weer hoop op een goede afloop.

Wet van Murphy

Maar achteruitrijden ging niet. Elke aanhanger zwaarder dan 750 kg moet een oplooprem hebben. De remmen traden vervolgens in werking en kwamen niet meer los. Na veel gesjor en getrek van de uitgestapte CRM-ers schoten eindelijk de remmen los, maar dreigde de wagonkaravaan in z'n achteruit te gaan scharen. Let wel, we stonden nog steeds in de bussluis. Door goedbedoelde adviezen van CRM-caravanners zag de machinist zijn door Wensreizen voor € 150,00 afgekochte, treincombinatie al op de Antwerpse schroothoop eindigen en zag Aad van der Hoeven zijn herwonnen hoop vervliegen: inzingen was er nu niet meer bij. De achterste wagon werd losgekoppeld, zodat het rangeren echt een aanvang kon gaan nemen.

Wonderen gebeuren... soms

Naar voren, stuur (niet bekrachtigd) draaien. Naar achteren, naar voren... in de weg gezeten door een betonrand kon de combinatie zo centimeter voor centimeter terrein winnen. Je kon het aan Aad afzien, hij had de moed al opgegeven ooit nog op tijd voor het koor te staan.

Maar wonderen gebeuren soms. Een tiental minuten voor aanvang van de mis van vijf uur arriveert eindelijk het hele treinstel bij de achteringang van de kerk op de Groenplaats. Pakken worden uitgeladen en de mannen spurten via de zij-ingang de aangewezen kerkruimte binnen om zich te verkleeden. Keurig in rij wurmen de eerste mannen zich al na enkele minuten de houten wenteltrap op naar het orgelbalkon, waar Aar-

noud de Groen al had plaatsgenomen *achter het orgel*. Om vijf uur staat het CRM in verhitte concentratie met volle aandacht voor de dirigent, die daarmee zijn geluk niet op kon.

Het tempo waarmee de Welsh Hymn-Tune werd uitgevoerd, was die van naar buiten tredende spanning. Aad voelde haarscherp aan dat hij hier en nu het koor iets de ruimte moest geven. Hoog boven het gebeuren in de kerkruimte voelde je bij elkaar de ontlading. We stonden er als op de wekelijkse repetitieavond: samen. Geen pottenkijkers, die zaten diep onder ons. Alleen dirigent, organist en koor. Aad behield echter de teugel en leidde door het rechtstreekse contact, daarmee ook de tempoversnelling voor Aarnoud.

Gounod

Bij het Kyrie van de Messe Breve van Charles Gounod hield Aad het koor weer strak bij de leidsels en gaf hij geen duimbreed toe aan enige tempoversnelling: de spanning was gebroken. CRM kon weer vrij ademen en zich geheel aan deze prachtige muziek overgeven. Onze metgezellen die in de kerk een plaats hadden gevonden, hadden een bijzondere ervaring. Nu eens geen koor dat pontificaal de show steelt, maar ingetogen en hoog op de achtergrond onderdeel mag zijn van een eredienst. De koorzang werd daardoor onverwacht mooi en riep een aangename sfeer op. 'Alsof een engelenkoor vanuit de hoogte neerdaalde', zei iemand van de aanwezigen na afloop.

De andere (verplichte) nummers die de RK liturgie volgen, liggen het CRM nog niet zo, maar al doende gaat dat steeds beter. En wil het CRM vaker aan dergelijke vieringen in de grote Godshuizen deelnemen, dan moet daar al iets eerder aandacht aan worden geschonken.

Aarnoud de Groen

Het uitleidend orgelspel was wel aan onze organist toevertrouwd. Ondanks de zich al weer terugwurkende eerste zangers over de wenteltrap bleven vele orgelliefhebbers genietend achter met de 'Final' uit de 1^e symfonie van Louis Vierne. Virtuoso spelend, zichtbaar genietend en schijnbaar onverstoorbaar van de onrust, speelde hij, op de vingers gekeken door vertrekkende koorleden en onze dirigent. Een goed opmerker kon zien dat Aad zichtbaar genoot van het succes van Aarnoud. >